

El procés de producció informativa en confluència amb conflictes políticosocials. El cas dels periodistes de TV3 i el procés sobiranista de Catalunya

GEMMA PALÀ

Doctora en Comunicació

Universitat Pompeu Fabra

gpalanavarro@gmail.com

ORCID: [0000-0001-7368-8596](https://orcid.org/0000-0001-7368-8596)

Article rebut el 15/07/22 i acceptat el 27/09/22

Resum

El procés sobiranista de Catalunya va ser un moviment polític i social que va defensar el dret a decidir i la independència d'aquest territori i que va derivar en un enfrontament entre l'Estat espanyol i el Govern català. Els mitjans de comunicació espanyols i catalans van tenir un rol crucial en la cobertura mediàtica per la seva proximitat amb el conflicte i, alhora, van estar al centre del debat públic. Aquesta recerca pren TV3 i els seus periodistes com un estudi de cas per conèixer com el context políticosocial va condicionar el relat periodístic i quins factors externs i interns hi van intervenir. Mitjançant les entrevistes semiestructurades a onze periodistes, entre redactors i editors dels programes informatius de TV3, es poden identificar diferents aspectes que permeten concloure que les fonts periodístiques, les rutines de treball i la responsabilitat de TV3 com a mitjà públic van ser els principals factors que van intervenir en la producció informativa.

Paraules clau

Procés sobiranista de Catalunya, TV3, producció informativa, rutines periodístiques, periodisme polític, servei públic.

Abstract

The Catalan pro-sovereignty process was a political and social movement that defended the right to decide and the independence of this territory, which led to a confrontation between Spain and the Catalan government. The Spanish and Catalan media played a crucial role in the press coverage due to their proximity to the conflict and, at the same time, they were at the centre of the public debate. This research uses TV3 [the Catalan public broadcaster] and its journalists as a case study to find out how the political and social context conditioned the journalistic account and what external and internal factors were involved. Through semi-structured interviews with eleven journalists, including writers and editors of TV3 news programmes, it is possible to identify different aspects that allow us to conclude that journalistic sources, work routines and the responsibility of TV3 as a public media outlet were the main factors that intervened in news production.

Keywords

Catalan Pro-sovereignty, TV3, News Production, Journalistic Routines, Political Journalism, Public Service.

1. Introducció

El procés sobiranista de Catalunya va ser un moviment social i polític basat en la demanda del dret a l'autodeterminació a favor de la independència de Catalunya, que va prendre forma, sobretot, a partir de l'any 2010. Es considera que el fet que va desencadenar aquest moviment va ser la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, mentre que les eleccions al Parlament de Catalunya el 21 de desembre de 2017 en van tancar l'etapa després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre (Almiron, 2018; Carbonell, 2018; Gifreu, 2018). Aquest moviment va estar impulsat per les forces polítiques independentistes i va derivar en un enfrontament entre l'Estat espanyol i el Govern català (Gagnon, Montagut i Moragas-Fernández, 2019).

A mesura que el conflicte anava creixent i també ho feia la tensió entre les dues parts enfrontades, el percentatge a favor

de la independència augmentava, arribant a un 48 % el 2013 i mantenint-se prop del 40 % durant el període del 2010 al 2017 (CEO, 2016-2020; Palà, 2020). Per contra, continuava existint un percentatge de població que rebutjava la independència de Catalunya i que apostava perquè es mantingués com una comunitat autònoma d'Espanya, fet que posava en evidència la polarització ciutadana, cada vegada més accentuada (Burg, 2015).

Aquesta polarització se suma a tres factors clau que fan del procés sobiranista un fenomen d'objecte acadèmic rellevant: la magnitud que va tenir, la durada i les conseqüències judicials. Des del punt de vista social, va ser un moviment que va aplegar una gran quantitat de població a favor de la independència de Catalunya i del dret a decidir (CEO, 2010), va mobilitzar milers de persones al carrer, especialment durant les diades de Catalunya (Clua, 2014), i es va mantenir al llarg dels anys. La política va estar marcada per l'enfrontament entre el Govern

espanyol i el català, i va derivar, entre el 2010 i el 2017, en la convocatòria de quatre eleccions al Parlament de Catalunya i dos referèndums amb l'objectiu que la societat catalana decidís el seu futur. Finalment, i després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre, es va produir l'empresonament de diversos consellers de la Generalitat de Catalunya i alguns van anar fora de Catalunya (Gifreu, 2018; Palà, 2020).

Paralelament, els mitjans de comunicació dedicaven cada vegada més atenció al conflicte, cosa que els va situar al centre de totes les mirades, i van passar a ser objecte de crítiques per si s'estaven posicionant en un bàndol o altre. I és que, des de l'àmbit social i polític, no es va menystenir la importància que els mitjans tenen en la narració dels conflictes i en la seva capacitat d'influir en la manera com les persones entenen, conceben i interpreten la realitat que les envolta (Entman, 1993). És en aquest punt on rauen les bases d'aquest estudi: entendre la narració dels conflictes com una construcció de significats entre els periodistes i el context que els envolta.

En un context polític i social convuls com el que va generar el procés sobiranista de Catalunya, els periodistes es veien abocats a parlar de fets que se succeïen amb rapidesa i dels quals no es podien preveure les conseqüències. Això podia posar més pressió sobre els professionals i, al mateix temps, feia que els factors d'influència en una redacció variessin o s'accentuessin. La majoria de recerques sobre el procés sobiranista analitzen el relat periodístic del conflicte (Ballesteros, 2015; Cortiñas i Pont-Sorribes, 2009; Martínez i Álvarez-Peralta, 2016; Palà, 2018), però pocs se situen en el lloc on s'estaven coent aquestes notícies: la redacció. Es vol conèixer de quina manera i segons quins criteris es creava un relat o altre, si era intencionat o no, de quins factors depenia, etc.

Per fer-ho, TV3 és el mitjà escollit, perquè va ser cabdal en la narració del procés sobiranista per tres motius principals: per ser el canal de referència informativa durant el període del 2010 al 2017 a Catalunya (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2017); per ser una televisió de titularitat pública i, consegüentment, per la necessitat de cenyir-se a les missions de servei públic i al compromís amb els principis ètics i democràtics (Consell de l'Audiovisual de Catalunya, 2017), i, finalment, per la proximitat geogràfica amb el conflicte, ja que l'àmbit on aquest es produïa coincidia amb el seu àmbit d'emissió. Aquestes tres premisses, juntament amb la magnitud del conflicte i el seu impacte en la societat catalana, fan que la producció informativa del procés sobiranista per part de TV3 sigui objecte d'estudi de rellevància acadèmica.

2. Objectius

Per conèixer i identificar quin va ser el context que va acompanyar la producció informativa de TV3 sobre el procés sobiranista, es marca com a objectiu d'aquesta recerca determinar com els periodistes de TV3 defineixen, expliquen i argumenten la cobertura que van fer d'aquest conflicte i, d'aquesta manera,

conèixer com es van construir les notícies sobre el procés sobiranista i quins factors hi van influir.

Per a la consecució d'aquest objectiu, es fan entrevistes semiestructurades als periodistes-autors de les peces analitzades encaminades a respondre tres preguntes de recerca. La primera és conèixer quines indicacions de temps i format van seguir els periodistes a l'hora d'elaborar les notícies sobre el procés sobiranista de Catalunya (PR1); la segona fa referència a quins van ser els factors principals que els van influir en la cobertura (PR2); i la tercera vol identificar el grau de consciència que tenien els redactors a l'hora de vetllar per la pluralitat de veus implicades en el conflicte i, així, poder conèixer a quins criteris s'atenien per fer-ne la cobertura (PR3).

3. Marc teòric

L'article parteix de la teoria del *framing*, una teoria explicativa dels fenòmens d'opinió pública que defensa que els mitjans seleccionen certs aspectes de la realitat i els ressalten de manera que promouen un problema, una causa, una avaluació i una recomanació (Entman, 1993). En aquest sentit, i a diferència d'altres teories d'opinió pública, el *framing* concep la construcció de notícies com un procés de negociació de significat entre els periodistes i els individus que reben aquests missatges (D'Angelo, 2002), on el rol actiu o passiu de l'individu és clau per determinar en quina mesura l'influeixen els enquadraments.

Prenent com a referència la perspectiva cognitiva del *framing*, i tal com defensa aquest estudi, els individus són capaços de negociar els significats que venen donats des dels mitjans de comunicació (Valkenburg, Semetko i De Vreese, 1999). Alhora, des d'aquest paradigma, es posa el focus en el procés de construcció dels enquadraments, per la qual cosa la producció de notícies passa a ser cabdal per entendre com funcionen aquests significats. D'aquí que, pel que fa als conceptes teòrics, calgui esmentar les premisses que s'han tingut en compte per estudiar el context i el procés de producció de notícies en una redacció, i defensar el rol dels periodistes com a actors clau en la construcció del relat de conflictes.

3.1. El procés de producció de notícies

El procés de producció de notícies va estretament lligat al concepte de rutines periodístiques. La notícia és "l'acte de construir la realitat [...] i transformar els successos en esdeveniments informatius" (Tuchman, 1983, p. 25), que, alhora, depèn de processos i pràctiques institucionals. Si bé el fet de seleccionar la informació es pot entendre com un procés naturalitzat, automatitzat i intuïtiu que té a veure amb el criteri i l'experiència del professional, també és fruit d'un mecanisme operacional i simbòlic que inclou valors, línies ideològiques i editorials (Túñez, 1999). És per això que es parla d'una certa *rutinització* en el procés de producció de notícies i es defineix com la creació d'unes "pautes de comportament consolidades en la professió, assimilades per costum i habitualment executades

de manera mecànica [...] que poden arribar a repercutir en el missatge transmès a l'audiència" (Túñez, 1999, p. 148).

Aquest procés de creació de notícies rep la influència de diferents elements que intervenen i condicionen la feina dels periodistes, ja sigui a través de factors que deriven de la redacció mateixa o bé de factors externs. En aquest sentit, i segons la revisió literària duta a terme, els elements d'influència que es volen esmentar són les fonts periodístiques emprades, la competència per l'audiència entre mitjans, la immediatesa de la informació, el grau d'autonomia del periodista, les converses entre professionals i l'estil de narració.

Les fonts condicionen en gran mesura el relat, perquè és difícil allunyar-se de les informacions que provenen de les fonts, i més en un context actual en el qual les fonts s'han multiplicat i existeixen moltes propostes informatives (Túñez, Martínez i Abejón, 2010). És per això que es diu que existeix una dependència entre fonts i periodistes, i que els professionals del periodisme tendeixen a adoptar el relat provinent de les fonts. Aquesta dependència entre fonts i mitjans és més forta a causa de la proliferació de gabinets i assessories de premsa, fonts especialitzades a construir un relat que afavoreixi els seus interessos o allò que volen donar a conèixer (Túñez i Martínez, 2014).

Un altre element que intervé en el procés de creació de contingut és l'orientació comercial del mitjà i la pressió per aconseguir índexs d'audiència alts que, automàticament, el fa competir entre mitjans per satisfer el públic. Aquesta qüestió s'accentua encara més en el cas de les televisions privades, que obtenen la major part del seu finançament amb la publicitat i, per tant, volen produir allò que els porti més benefici econòmic. És en aquest sentit que el o la periodista esdevé rellevant com a persona medidora entre el fet informatiu i l'audiència, ja que exerceix de *gatekeeper*, perquè analitza, interpreta i explica el que succeeix (Rodrigo, 2005).

En el marc de la revolució digital, la necessitat d'actualitzar la informació constantment condiciona el temps que tenen els periodistes per elaborar la notícia. Seguint amb la idea de la competència entre mitjans, es prioritza el fet de tenir l'exclusiva o ser els primers a publicar una informació. Això fa que la pressió de la immediatesa sacrifiqui altres aspectes com la qualitat del producte final o el contrast de les fonts (Marcus, Salinas, Yáñez i Santa-Cruz, 2018).

El grau d'autonomia que tenen els redactors també influeix en la producció informativa. D'una banda, aquesta autonomia està condicionada pels rols socials i polítics dels professionals, per la qual cosa és difícil que es puguin deslligar de les concepcions pròpies a l'hora de redactar contingut (Mellado i Van Dalen, 2014). És a dir, el periodista és alhora individu i representant d'un mitjà o una institució, i és aquesta doble condició la que interactua en el procés de redacció.

Al mateix temps, l'autonomia en la presa de decisions del periodista està sotmesa als editors o caps de redacció, que són les persones que escullen els temes que es tractaran i, sovint, l'enfocament que se'ls donarà. Es tracta d'un enfocament

organitzacional que té a veure amb la línia editorial del mitjà i que també és un mecanisme de control intern dels mitjans, cosa que fa que els periodistes es vegin condicionats per l'estructura jeràrquica i les pressions externes (Marcus et al., 2018).

Les converses entre periodistes són un altre element condicionant, ja que el fet que entre treballadors es comentin les notícies és una manera d'autolegitimar-ne els continguts (Túñez, 1999). Es produeix un intercanvi d'opinions i d'interpretacions sobre l'actualitat entre persones que, a banda de relacions professionals, tenen relacions personals que fan que es produeixi un intercanvi social que busca consens sobre inclusions i exclusions en el temari.

Finalment, l'estil o la manera de narrar del o de la periodista també intervé en la construcció del relat, perquè tot esdeveniment té una veu narradora, un *story-teller* capaç de produir històries a partir de trets particulars per tal de convertir els esdeveniments en productes atractius (Tuchman, 1983). D'aquesta manera, es retorna a la idea de *framing* a la qual es feia referència al principi d'aquest apartat teòric i és que el periodista selecciona trets particulars d'un esdeveniment per acabar produint una realitat construïda.

4. Metodologia

La metodologia emprada per aquesta recerca és l'entrevista qualitativa semiestructurada. Es tracta d'un mètode de recollida de dades o tècnica d'investigació que permet accedir a esdeveniments del passat que no serien accessibles de cap altra manera (Blasco i Otero, 2008). D'aquesta manera, permet preguntar coses que no són observables i que només es poden conèixer a través de les respostes dels entrevistats (Rubin i Rubin, 1995).

Concretament, l'entrevista semiestructurada es caracteritza per partir d'una sèrie de qüestions sobre temes específics que s'inclouen en una guia d'entrevista i que es plantegen a la persona entrevistada de manera flexible per tal de donar pas a noves preguntes a mesura que avança la conversa (Rubin i Rubin, 1995). També permet fixar-se en aquelles qüestions que la persona entrevistada vol amagar, perquè les desvia o evita contestar-les, però que són igualment significatives, perquè mostren quins són els temes més susceptibles o delicats (Barbour i Schostak, 2005).

4.1. Guia de les entrevistes

La guia per a l'entrevista va ser elaborada després de dur a terme una anàlisi de contingut dels programes informatius de TV3 amb més audiència durant aquell període, els *Telenotícies*, resultats que van ser reflectits a la tesi doctoral de Palà (2020). Es van analitzar un total de setze esdeveniments relacionats amb la consulta del 9 de novembre de 2014 i l'1 d'octubre de 2017, dos processos similars que permetien veure l'evolució del relat periodístic d'aquells anys. Un cop obtinguts els resultats, es va dissenyar la guia de l'entrevista amb l'objectiu de conèixer

com els periodistes van dur a terme la cobertura i poder-los plantejar qüestions segons aquests resultats.

La guia de l'entrevista s'estructura en quatre apartats: (1) antiguitat i trajectòria professional a l'empresa i records sobre la cobertura dels dos períodes referendaris, (2) condicionants del format televisiu i decisions preses en l'elaboració de les peces periodístiques, (3) factors interns i externs que influeixen el treball periodístic i la seva incidència en el relat del procés sobiranista i (4) pluralitat i imparcialitat en els mitjans públics. Es pot consultar la guia de l'entrevista a l'annex.

4.2. Selecció de les persones entrevistades i codificació de les respostes

La primera decisió que es va prendre per dur a terme les entrevistes va ser a qui s'havia d'entrevistar: definir la mostra i decidir el criteri segons el qual s'escullen unes persones i no unes altres, ja que han de representar una varietat de posicions en relació amb el tema d'estudi i aportar llum en les diferències de significats en l'experiència (King i Horrocks, 2010).

Per tant, l'univers de població incloïa tots aquells periodistes que treballaven a TV3 entre el 2013 i el 2017, i que van redactar algunes de les peces periodístiques d'anàlisi. Ells són els autors del material d'anàlisi i els que podien explicar en primera persona totes les qüestions relacionades amb la construcció del relat periodístic.

Per identificar les persones que formen part d'aquest univers de població, es van aplicar dos filtres. Un primer va ser a partir de l'anàlisi de contingut, ja que amb la visualització del material es van identificar els noms i cognoms de les persones que firmaven les peces. Un segon filtre va ser obtenir la llista, a través d'una persona de l'equip de direcció d'Informatius de TV3, on constaven els noms de tots els periodistes que van formar part de la secció de Política d'Informatius de TV3 durant el període d'anàlisi. La llista resultant va ser 3 caps de secció, 4 sotscaps de secció i 27 redactors.

Un cop identificades les persones, els criteris d'elecció de la mostra van ser dos: la quantitat de peces que va elaborar cada persona i el càrrec laboral que ocupava. D'una banda, els periodistes a entrevistar van ser els que més peces havien redactat i, per tant, els que havien participat amb més freqüència en el relat del procés sobiranista. D'altra banda, es va prioritzar que hi hagués representació de tots els càrrecs implicats, perquè existeixen unes responsabilitats i unes preses de decisions diferents. Per determinar el nombre de persones a entrevistar, es va seguir el "mostreig teòric" de Taylor i Bodgan (1984), que defensen que el que és important és el potencial que té cada cas per ajudar en el desenvolupament de les comprensions i no la quantitat de casos.

Tenint en compte aquesta idea, es van escollir quinze persones per ser entrevistades, de les quals es va obtenir una resposta negativa en quatre casos i afirmativa en onze. El resultat va ser, doncs, un total d'onze persones entrevistades que van ocupar els càrrecs següents: els tres editors dels *Telenotícies* durant aquell període, un cap de la secció de Política, un sotscap de

la secció de Política, cinc redactors de la secció de Política i un redactor de la secció de Societat.

Un cop realitzades les entrevistes, es van transcriure per tal de procedir a l'anàlisi de la informació. Això va implicar un procés de codificació que va permetre agrupar la informació en categories segons un esquema predefinit per tal d'interpretar les idees, els conceptes o els temes descoberts durant l'entrevista mitjançant l'anàlisi de contingut (Fernández, 2006). Després de diverses lectures de les respostes dels professionals, aquesta codificació va derivar en la identificació dels resultats: un total de dotze ítems que s'expliquen en l'apartat següent.

5. Resultats

Per respectar l'anonimat de les persones entrevistades, se les identifica amb una sigla i un número. Només se'n diferencia el càrrec laboral, segons si és redactor (R), cap o sotscap de secció (S) o editor (E), ja que es vol tenir en compte aquesta variable a l'hora de diferenciar les respostes. S'han codificat dotze ítems, els quals són desenvolupats a continuació seguint aquest ordre: accés i tractament de les fonts periodístiques (1); professionalització de les fonts polítiques (2); pluralitat i representativitat d'actors (3); autonomia professional i estructura jeràrquica en la presa de decisions (4); sistema d'elecció dels càrrecs directius (5); factors d'influència en la producció informativa (6); protagonisme televisiu del procés sobiranista i flexibilitat en la durada dels informatius (7); criteris per a la prioritització informativa del *procés* (8); reptes en la narració del conflicte (9); percepció dels dos períodes referendaris (10); relacions entre mitjans i política, TV3 com a objecte de crítiques (11), i identitat corporativa i defensa del servei públic (12). Per a cadascun es mostren cites literals de les entrevistes que ajuden a exemplificar com s'argumentava cada qüestió.

5.1. Accés a les fonts periodístiques i tractament d'aquestes fonts

Un ítem que es desprèn de les entrevistes és l'accés a les fonts periodístiques i el tractament d'aquestes fonts. D'una banda, s'observa que hi ha un discurs sobre què caldria fer, un aspecte que, periodísticament parlant, és ètic i, de l'altra, existeixen contradiccions a l'hora de considerar que hi ha hagut més facilitat d'accés a les fonts pel fet de ser TV3.

Hi ha periodistes que consideren que han pogut obtenir informació sense dificultats per part de les fonts catalanes pel fet de ser un mitjà català (S1, R1), mentre que d'altres apunten que aquesta facilitat d'accés a les fonts governamentals no és certa, que no tenen "privilegis" pel fet de ser TV3 (R3 i S2).

Si bé es parla, doncs, d'una certa normalització a l'hora de tenir facilitat d'accés a les fonts catalanes, també es desprèn una crítica cap a certes fonts del Govern espanyol. Es conclou que, en casos més conflictius, l'opacitat de les fonts es fa més evident. Els periodistes reconeixen que van tenir dificultats

puntuals durant els dies anteriors i posteriors al referèndum de l'1 d'octubre (S2, R1).

5.2. Professionalització de les fonts polítiques

Quan es parla de l'accés a les fonts polítiques, hi ha un ítem que els periodistes repeteixen constantment: s'han professionalitzat a través dels gabinets de comunicació. És a dir, els periodistes subratllen que aquestes agències actuen com a intermediàries i, al cap i a la fi, fan arribar el discurs que els interessa als mitjans de comunicació, que prèviament ha passat per molts filtres: "és informació que està precuinada; d'alguna manera, vas encaminat a fer protagonistes als qui ja t'han marcat prèviament i, vulguis o no, vas encarrilat cap aquí tu i tots els mitjans" (R5).

D'una banda, els entrevistats s'hi mostren crítics, perquè aquest fet els restringeix la informació i se'ls fa difícil construir un relat alternatiu. D'altra banda, perquè és un discurs artificial que no connecta amb la persona espectadora; consideren que la professionalització de les fonts fa que els polítics siguin incoherents amb el seu discurs: "té molts més intermediaris, o tots aquests intermediaris fan la seva feina, i això fa que moltes vegades sigui complicat d'entendre" (R5).

5.3. Pluralitat i representativitat d'actors

Una de les qüestions que es planteja a les entrevistes és la representativitat dels actors implicats en el conflicte: es vol conèixer quins criteris van seguir a l'hora de decidir si apareixia un actor o un altre i com es van aplicar a la pràctica. Les dades indiquen que els periodistes, en general, parlen de percepcions quant a la pluralitat i l'equilibri de veus, i, per tant, no esmenten cap estratègia pensada prèviament.

Hi ha una diferència entre les respostes dels editors i caps de secció i les dels redactors, ja que els dos primers recorren a dades objectives per justificar que els seus informatius són plurals (com els informes de pluralitat del Consell de l'Audiovisual de Catalunya o els sondejos del Centre d'Estudis d'Opinió), mentre que els redactors al·leguen creences o sensacions personals.

Pel que fa als criteris per decidir quins actors apareixen als informatius, els editors dels *Telenotícies* argumenten que el criteri és merament informatiu i que s'adapten a l'actualitat del moment, on tothom té les "mateixes oportunitats" (S1). També tenen en compte el factor geogràfic, a l'hora de parlar de les coses que afecten el territori d'àmbit català, i assenyalen que el temps del qual disposen per elaborar una notícia també ho condiciona. Si bé no detallen com es distribueix la presència d'actors, reconeixen que hi ha una tendència a dedicar més minuts a parlar sobre els partits polítics del Govern que no pas de l'oposició.

5.4. Autonomia professional i estructura jeràrquica en la presa de decisions

A l'hora de saber com es va gestionar i coordinar l'equip de redacció durant la cobertura del procés sobiranista, el discurs és homogeni per a tots els redactors: descriuen una situació

idònia en la qual les decisions es prenen de manera conjunta, amb tot l'equip de redacció (editors, caps de secció i redactors). En canvi, els editors són els que es mostren més oberts a admetre que ells tenen més poder de decisió.

La percepció general a partir de les respostes dels redactors és que gaudeixen d'autonomia professional a l'hora de redactar les peces i poden expressar les seves opinions lliurement. Reconeixen que la persona editora és l'última responsable de les peces i això fa que s'hagin d'adaptar a les seves decisions, però que tenen marge per opinar i consensuar les peces informatives: "les decisions no acaben sent d'una sola persona pel fet que és bo que hi hagi una mena de contrapès i decisions consensuades" (S1).

5.5. Sistema d'elecció dels càrrecs directius

Una de les qüestions que genera més reticència és si els canvis en els càrrecs de direcció d'Informatius tenen alguna conseqüència en la redacció. Això fa referència directament al seu cap i, per tant, els entrevistats mesuren més les paraules, cosa que s'observa pel fet que en parlen poc o es mostren més cautelosos.

Un dels redactors argumenta que els càrrecs directius acaben sent elegits "pel partit que governa, i això té lògicament una influència en les escaletes" (R1). Altres entrevistats consideren que el canvi dels caps d'Informatius es nota en la manera de treballar: "hi ha caps d'Informatius que tenen una manera de treballar determinada, i altres, una altra" (S1).

També es desprèn una crítica generalitzada cap al sistema d'elecció dels càrrecs de direcció de TV3, els quals són elegits pel Consell de Govern de la CCMA. Aquesta crítica, però, ve donada pels editors i no pels redactors, per la qual cosa es conclou que, en aquest cas, les respostes varien segons el càrrec laboral de la persona entrevistada: hi ha una resistència més gran per part dels redactors i més predisposició i crítica per part dels editors.

No obstant això, no es desprèn una voluntat de combatre-ho o de denunciar-ho, sinó que es dona per fet que el sistema funciona així i que només ho poden canviar des d'una posició individual. Remarquen que intenten evitar qualsevol mena d'influència que pugui arribar des de direcció, perquè no afecti el contingut: "que arribi al mínim possible al que és la feina professional des d'un punt de vista estrictament deontològic i professional" (E1).

5.6. Factors d'influència en la producció informativa

Els factors que condicionen la feina diària dels periodistes són aspectes que també es tenen en compte per saber com els van afectar durant els períodes referendaris. En aquest sentit, apareix una àmplia varietat d'aspectes, que van des de factors externs fins als interns de la redacció mateixa.

Per ordre de rellevància, els factors identificats són els següents: les retallades pressupostàries que provoquen menys recursos humans i tècnics; la vigilància política que perceben durant el període del conflicte; les pressions externes derivades

d'institucions o grups d'influència; els gabinets de comunicació que venen un relat intencionat o prefabricat; la pressió per part de grups econòmics; l'autocensura dels periodistes mateixos per evitar posicionar-se ideològicament; els comentaris de l'audiència en forma de queixes o suggeriments sobre els continguts dels informatius; les tendències ideològiques d'altres companys de professió; les limitacions de temps del format televisiu, i, finalment, l'experiència professional com un avantatge per fer prevaldre el seu criteri.

5.7. Protagonisme televisiu del conflicte i flexibilitat en la durada dels informatius

El percentatge de cobertura del procés sobiranista va augmentar del 25% del 9 de novembre del 2014 al 49% de l'1 d'octubre del 2017 (Palà, 2020). La meitat dels periodistes creuen que es parla molt del *procés*, i l'altra meitat considera que no és així o que se'n parla en la mesura correcta.

Els periodistes que consideren que es parla en excés del procés sobiranista ho fan puntualitzant que és en el conjunt de la programació de TV3, però no en el cas dels informatius. És a dir, informativament, creuen que està justificat i que ha tingut l'espai necessari, però és en el conjunt de programes del canal televisiu que fa la sensació que se'n parla massa: "jo crec que parlem massa estona del mateix: tu poses la televisió a les 8.00 h del matí i la pares a les 00.00 h de la nit i no parlem d'una altra cosa" (R4).

5.8. Criteris per a la prioritització informativa del *procés*

D'entre totes les respostes dels periodistes, i sobretot les dels editors, ja que són els qui aporten més informació sobre aquesta qüestió, s'han identificat cinc aspectes que utilitzen per justificar la rellevància informativa que van donar al procés sobiranista de Catalunya.

Un d'aquests aspectes és la bona xifra d'audiència que generava la programació sobre el conflicte politicosocial, ja que admeten que "hi havia un augment de la demanda de l'interès en relació amb el procés sobiranista" (R6). També fan referència a la transcendència política i socials dels fets i a les conseqüències que se'n derivaven, ja que els consideren fets inèdits.

Un tercer element és la línia editorial de TV3, ja que oferien un contingut coherent amb la programació d'aquest mitjà: "si veus que la cadena ha fet una aposta per una determinada cosa, acabes apostant per això" (E1). També pel fet que la competència mediàtica els forçava a anticipar-se, a ser "els primers" a parlar d'allò relacionat amb el procés sobiranista (E2).

Finalment, el conflicte mateix generava elements atractius per a l'audiència, perquè oferien espectacle: "la televisió, en certa manera, és espectacle; per tant, s'ha de fer de la manera més atractiva possible, sense que passi mai per davant la part d'espectacle" (E2). Alguns exemples d'aquests elements atractius són les imatges de les manifestacions o de la tensió que es va viure durant les votacions referendàries.

5.9. Reptes en la narració del conflicte

Una de les qüestions que aflora durant les entrevistes són els reptes als quals es van enfrontar a l'hora de narrar un conflicte com el català. És a dir, hi ha periodistes que fan referència a les particularitats i dificultats d'explicar comunicativament el procés sobiranista, cosa que indirectament els podia influir en la seva redacció.

La recerca de la imparcialitat és l'ítem més repetit pels entrevistats, perquè admeten que volien assegurar la màxima objectivitat possible, però alhora sabien que "en política és difícil i no sempre pot ser així" (R3). Un altre element de dificultat és trobar la mesura justa a l'hora d'explicar els fets, és a dir, no infravalorar ni magnificar allò que passa, perquè els fets no només tenien una transcendència política i social important, sinó també judicial.

La distància emocional és un altre factor que es desprèn de les entrevistes, ja que algun d'ells considerava que el vincle emocional que tenia amb tot el que passava a Catalunya feia que fos més complicat "ser objectiu i imparcial" (E2). Finalment, el fet que el procés sobiranista estigués protagonitzat per uns actors polítics i socials determinats, dificultava allunyar-se del personalisme i s'acabaven associant cares concretes als fets sense poder englobar tots els agents i actors que hi participaven.

5.10. Percepció dels dos períodes referendaris

Un dels resultats que es desprèn de les respostes dels entrevistats és que tots ells van percebre els dos períodes referendaris com a "intensos" periodísticament parlant, cosa que els va suposar un augment del volum de feina. Aquest adjectiu, juntament amb d'altres com ara "inèdit", "únic" o "incert", són els que més utilitzen per valorar la seva feina durant aquells anys (R1, R5, R6).

Hi ha una percepció generalitzada que els fets es van precipitar i van prendre tal importància informativa que els editors i redactors mateixos anaven improvisant i adaptant-se sobre la marxa. Això, a més, va coincidir amb un període de retallades pressupostàries que condicionava el dia a dia dels redactors: havien de treballar més hores, però sense tenir més recursos o reforços a la plantilla.

5.11. Relacions entre mitjans i política: TV3 com a objecte de crítiques

Durant el període del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, TV3 va ser objecte de crítiques per part d'alguns sectors polítics i mitjans de comunicació. Determinats líders polítics, en els seus discursos o declaracions als mitjans de comunicació, acusaven TV3 de no ser plural i de defensar el posicionament independentista. Als entrevistats se'ls demana per aquesta qüestió: es vol saber de quina manera van rebre les crítiques i si això els afectava en les seves rutines de treball.

Els periodistes amb un càrrec de responsabilitat més alt són els que es mostren més crítics amb aquesta situació i consideren que criticar TV3 forma part d'una estratègia electoral, és a dir, que té un rerefons polític. De fet, en tractar aquesta qüestió

es percep indignació per part dels treballadors, que adopten una postura més dura i contundent que en la resta de temes tractats. Algunes de les valoracions són que es va fer una “instrumentalització” de TV3, que era utilitzada per “rendiment polític” o que era una “excusa” per a la “classe política”: “aquesta televisió va molt bé com a instrument per queixar-se, per *matxacar-la*, per criticar-la i per demostrar-la” (S1).

5.12. Identitat corporativa i defensa del servei públic

Al llarg de les entrevistes, apareixen apel·lacions constants als valors de servei públic. És a dir, hi ha certs temes que acaben derivant en la mateixa idea, per la qual cosa es considera que hi ha una consciència o una voluntat de mostrar que tenen present quina funció desenvolupen com a periodistes. El compliment de les missions de servei públic esdevé per a ells una “obligació”.

Per exemple, quan defensen que la seva obligació és encabir totes les veus del conflicte en la peça informativa o que el poc temps que permet el format televisiu a l'hora d'explicar els fets no ha d'impedir el rigor i l'aprofundiment, etc.

Paral·lelament, la incertesa política de finals del 2017 es va traslladar a la redacció i va fer que els periodistes fossin més “prudents” a l'hora de gestionar les seves xarxes socials personals, és a dir, tenien més “cura” amb els continguts que publicaven perquè formaven part de TV3.

6. Discussió

En aquest apartat es posen en relació les respostes dels entrevistats amb els aspectes vinculats a la producció de notícies que han estat desenvolupats en l'apartat teòric. Això permet donar resposta a l'objectiu d'aquest estudi: determinar com els periodistes de TV3 defineixen, expliquen i argumenten la cobertura que van fer del procés sobiranista de Catalunya.

En les respostes dels periodistes es desprèn una idea que es repeteix al llarg de les entrevistes: el sentiment de pertinença a un mitjà públic. Malgrat que aquest ítem no és subratllat per l'entrevistador, els redactors aprofiten l'ocasió per explicar que formen part d'un mitjà públic i que això té unes conseqüències en les seves rutines de treball. Relacionen aquests efectes amb el fet d'extremar la prudència a l'hora de publicar segons quines informacions (contrastar degudament les fonts), ser curosos segons què es diu (intentar ser sensibles amb totes les veus i opinions) i amagar qualsevol tipus d'ideologia personal (pel fet de representar una línia editorial).

Quan parlen de TV3, els periodistes utilitzen la primera personal del plural per incloure's al mitjà, és a dir, interioritzen la seva pertinença a l'empresa i se'n senten responsables: “som qui som”, “nosaltres, per ser TV3”, “nosaltres som una televisió pública”. En aquest sentit, s'autoconceben com un referent comunicatiu en l'àmbit català, per la qual cosa extremen les seves paraules quan parlen, per exemple, del pluralisme i de la diversitat.

Aquesta responsabilitat interioritzada té a veure amb la funció

de *gatekeeper* dels periodistes, és a dir, la seva capacitat de controlar la informació i la consciència que les seves accions tenen una influència. En aquest cas, i en contra del que argumenten alguns estudis (Túñez, 1999), la consciència de *gatekeeper* no es perd, sinó que es reforça. Els periodistes saben que el seu treball té efectes més enllà de l'àmbit comunicatiu i que el que diguin serà vist i qüestionat no només per la ciutadania, sinó també pels agents polítics i socials. Per això es percep que els periodistes mateixos recorden i reforcen el seu rol com a mediadors en un context de conflicte politicosocial.

Enllaçant aquests aspectes amb una de les preguntes de recerca, quin grau de consciència tenen els redactors a l'hora de vetllar per la pluralitat de veus implicades en el conflicte (PR3), es pot concloure que aquest grau és elevat, ja que recorren contínuament al terme *pluralitat* com l'obligació i la responsabilitat de donar veu a totes les posicions ideològiques. Els redactors argumenten que sempre que poden intenten incloure totes les veus favorables i contràries al conflicte.

No obstant això, es plantegen dues dificultats que tenen a veure amb els límits del format del mitjà i amb l'accés a les fonts periodístiques. Els periodistes admeten que, en algunes ocasions, no poden incloure totes les veus polítiques perquè la peça és de durada curta. També admeten que, puntualment, han tingut dificultats per accedir a segons quines fonts.

Els redactors matisen que tenen llibertat a l'hora d'escollir quines veus polítiques apareixen i quines s'han de descartar per manca d'espai, però que acaba sent l'editor dels informatius qui decideix. Quan se'ls pregunta pels criteris de presència i jerarquització dels actors, asseguren que se segueix el criteri informatiu i que no està establerta una pauta o estratègia prèvia. No s'estaria obeint un criteri conscient i una manera de fer deliberada, sinó una improvisació i una adaptació a l'actualitat informativa.

Pel que fa a la pregunta de recerca quins són els principals factors que han influenciat els periodistes en la cobertura que han fet del procés sobiranista (PR2), els resultats mostren similituds respecte d'altres estudis sobre les rutines professionals i la producció informativa i diferències pel que fa al context específic de TV3 (Tuchman, 1983; Túñez, 1999).

És a dir, gairebé tots els factors identificats com els que condicionen més la producció corresponen amb els que argumenten els periodistes de TV3: les fonts periodístiques i els gabinets de comunicació, el grau d'autonomia del periodista, la competència per a l'audiència entre mitjans, les converses entre professionals, el format del mitjà i l'experiència professional. En canvi, hi ha factors d'influència que només s'identifiquen en aquest estudi de cas i que tenen a veure amb el context polític i econòmic de la CCMA. Un d'aquests factors té a veure amb l'afectació de la crisi econòmica del 2008, que va provocar una reducció del personal en el moment en què s'incrementava la informació política arran del procés sobiranista. L'altre factor condicionant és el fet de pertànyer a un mitjà públic: no poden prioritzar només allò que funciona per a l'audiència, sinó que han de tenir en compte les missions de servei públic.

Pel que fa a les indicacions de temps i format que han seguit els periodistes a l'hora d'elaborar les notícies (PR1), es conclou que aquestes indicacions es van tornar més flexibles a mesura que el procés sobiranista de Catalunya va anar avançant. És a dir, els editors dels *Telenotícies* esmenten que els informatius tenien una durada més llarga perquè l'actualitat informativa així ho requeria. S'atribueix aquesta decisió a la direcció de TV3, que considerava que els programes havien de ser més permeables a l'hora de cedir més espai informatiu a causa de la complexitat de les accions polítiques i judicials.

Finalment, es vol apuntar un últim aspecte pel que fa a la producció informativa del procés sobiranista i és que gairebé tots els periodistes assenyalen l'excepcionalitat, la intensitat i la incertesa del moment. El context que acompanya l'elaboració de les notícies està vinculat, per tant, a factors fora del control dels periodistes. Assenyalen que es tractava d'un dels moments històrics de Catalunya més importants dels últims anys i això feia que estiguessin constantment en alerta per les novetats.

A més, acabaven sent els periodistes els que s'adaptaven a la situació i havien d'improvisar, en certs moments, l'elaboració de les notícies. Això provoca, d'una banda, la disminució del temps de preparació de les notícies, que pot afectar la qualitat final del producte i, d'altra banda, explica les dificultats que tenien per evitar construir un relat prefabricat. En definitiva, es posa de manifest la contradicció entre el que el periodista vol fer i el que pot acabar fent, i que la producció informativa es veu altament influenciada per les rutines periodístiques.

7. Conclusions

La rellevància que ha tingut el procés sobiranista de Catalunya en l'àmbit polític, social i jurídic sembla inqüestionable. Recerques com aquesta corroboren que, en un conflicte, el context dels mitjans de comunicació és fonamental per entendre el relat que construeixen i, alhora, posa de manifest la complexitat que el periodisme polític congènia amb els interessos del mitjà i l'objectivitat informativa.

A través d'aquest estudi, ha estat possible apropar-se al lloc i a les persones que construeixen aquests relats. No es coneixen altres recerques que hagin entrevistat tots els editors i redactors que van participar en el relat periodístic de TV3 sobre el procés sobiranista de Catalunya i això fa que l'anàlisi de les respostes dels professionals entrevistats siguin especialment rellevant per diferents motius.

En primer lloc, per poder corroborar que aquesta televisió va ser objecte de crítiques per part de partits polítics i mitjans de comunicació per qüestions de pluralitat i parcialitat i com, per contra, altres actors la defensaven i se servien d'informes on es conclouia que això no era així. Totes dues actituds estan estretament vinculades a interessos polítics i també comercials. És la guerra política, i, alhora, la guerra mediàtica. Aquest enfrontament va més enllà dels mitjans de comunicació

per guanyar el relat del conflicte i, per tant, per afavorir un posicionament ideològic. TV3 no n'ha estat una excepció.

Queda palès també que TV3 ha tingut més facilitat d'accés a les fonts catalanes i del Govern de la Generalitat i, en canvi, ha tingut dificultats puntuals per obtenir informació per part de les institucions espanyoles. En certs moments, ha jugat en desavantatge i això ha estat així per una qüestió purament política: s'ha vist condicionada pels interessos governamentals a l'hora de vendre un determinat relat que, en alguna ocasió, ha dificultat l'accés a la informació dels professionals.

A través d'aquesta recerca es constata que l'observació política que s'ha fet a TV3, en certs moments, ha traspasat cap als seus treballadors, que han sentit i han viscut aquesta pressió. Es considera que aquest és un aspecte preocupant, sobretot si es té en compte que qualsevol mitjà de comunicació n'hauria d'estar exempt. El sistema comunicatiu català i espanyol ja disposa d'òrgans o entitats independents que es dediquen a supervisar i controlar els continguts dels mitjans de comunicació. Si aquestes mesures no són suficients, cal implantar-ne d'altres; però la via política no pot ser mai una eina per pressionar i condicionar, encara que sigui de forma indirecta, els mitjans de comunicació.

Nota

Aquesta recerca va obtenir una menció especial en els XXXIII Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual.

Referències

- Almiron, N. (2018). 'Go and get'em!': Authoritarianism, Elitism and Media in the Catalan crisis. *The Political Economy of Communication*, 6(2), 39-73. <https://bit.ly/3dG1uiH>
- Ballesteros, C. (2017). Siguiendo al flautista. Framing del independentismo catalán en las votaciones de 2014 y 2015. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 23(1), 307-323. <https://doi.org/10.5209/ESMP.55598>
- Barbour, R. S., & Schostak, J. (2011). Interviewing and Focus Groups. A: Somekh, B., Lewin, C. (Eds.), *Theory and Methods in Social Research* (p. 61-68). Sage Publications. <https://bit.ly/3SpZ6eW>
- Blasco, T., & Otero, L. (2008). Técnicas cualitativas para la recogida de datos en investigación cualitativa: la entrevista (I). *Nure Investigación*, 33, 1-6. <https://bit.ly/3BwZcdC>
- Burg, S. (2015). Identity, Grievances, and popular mobilization for independence in Catalonia. *Nationalism and Ethnic Politics*, 21(3), 289-312. <https://doi.org/10.1080/13537113.2015.1063912>
- Carbonell, J. (2018). The Two Main Challenges to Catalan Identity. *American Behavioral Scientist*, 63(7), 1-18. <https://doi.org/10.1177/0002764218763479>

- Centre d'Estudis d'Opinió. (2016-2020). *Baròmetre d'Opinió Pública*. <https://bit.ly/3UsWZsF>
- Clua, M. (2014). Identidad y política en Cataluña: El auge del independentismo en el nacionalismo catalán actual. *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia*, 19, 79-99. <https://bit.ly/3LJp2QA>
- Consell de l'Audiovisual de Catalunya (2018). *Informe en relació amb el compliment de les missions específiques del servei públic de competència de la Generalitat de Catalunya. Any 2017*. Consell de l'Audiovisual de Catalunya. <https://bit.ly/3UvDYWI>
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (2017). *TV3 bat TV3 bat rècords d'audiència renovant el lideratge per vuitè any consecutiu*. CCMA. <https://bit.ly/3LFUX4q>
- Cortiñas, S., & Pont-Sorribes, C. (2009). Premsa diària i comunicació política. La percepció del projecte de reforma de l'Estatut de Catalunya en dotze diaris espanyols. *Anàlisi: Quaderns de comunicació i cultura*, 38(1), 117-134. <https://bit.ly/3xLICai>
- D'Angelo, P. (2002). News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman. *Journal of Communication*, 52(4), 870-888. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>
- Entman, R. M. (1993). Framing: toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Fernández, L. (2006). Com analitzar dades qualitatives?, *Butlletí LaRecerca*, 7, 1-13. <https://bit.ly/3UxxXIL>
- Gagnon, A., Montagut, M., & Moragas-Fernández, C. M. (2019). Discourses, actors and citizens in the communicative construction of conflicts: The Catalan case. *Catalan Journal of Communication and Cultural Studies*, 11(2), 161-169. https://doi.org/10.1386/cjcs_00001_2
- Gifreu, J. (2019). *El quart poder i la independència. La batalla mediàtica per l'1 d'octubre* (1a ed.). Angle Editorial. <https://bit.ly/3C1stPk>
- King, N., & Horrocks, C. (2010). *Interviews in qualitative research*. Sage. <https://bit.ly/3xLVGLw>
- Marcus, H. S., Salinas, C., Yáñez, C., & Santa-Cruz, E. (2018). Pluralismo informativo y burocratización del trabajo periodístico en dos contextos de prensa diaria. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 24(2), 1825-1843. <https://doi.org/10.5209/esmp.62249>
- Martínez, E., & Álvarez-Peralta, M. (2016). La consulta catalana en los medios: análisis comparado del tratamiento periodístico del '9-N' en la prensa estatal y autonómica. A: A. I. Nogales (Ed.). *Experiencias de análisis del discurso periodístico. Metodologías propuestas y estudios de caso* (53-80). Egregius Ediciones. <https://bit.ly/3fbnT83>
- Mellado, C., & Van Dalen, A. (2014). Between Rhetoric and Practice: Explaining the gap between role conception and performance in journalism. *Journalism Studies*, 15(6), 859-878. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2013.838046>
- Palà, G. (2018). 'A punt'. Anàlisi del relat televisiu de TV3 sobre la mobilització ciutadana de la Diada Nacional de Catalunya del 2016. *Comunicació. Revista de Recerca i d'Anàlisi*, 35(1), 27-45. <https://doi.org/10.2436/20.3008.01.165>
- Palà, G. (2020). *La construcció del relat periodístic de TV3 sobre el procés sobiranista de Catalunya (2014-2017): de la consulta del 9-N al referèndum de l'1-O* [Tesi doctoral, Universitat Pompeu Fabra]. <http://hdl.handle.net/10803/670419>
- Rodrigo, M. (2005). *La construcción de la noticia. Nueva revisión editada y ampliada*. Paidós.
- Rubin, H., & Rubin, I. (1995). *Qualitative interviewing: the art of hearing data*. Sage.
- Taylor, S., & Bodgan, R. (1984). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Paidós.
- Tuchman, G. (1983). *La producción de la noticia: estudio sobre la construcción de la realidad*. Gustavo Gili.
- Túñez, M.; Martínez, Y. (2014). Análisis del impacto de la función, las actitudes y las condiciones laborales del periodista en la producción de noticias: Hacia un periodismo de empresa. *ZER - Revista de Estudios de Comunicación*, 19(36), 37-54. <https://doi.org/10.1387/zer.13486>
- Valkenburg, P. M., Semetko, H. A., & De Vreese, C. H. (1999). The effects of news frames on readers' thoughts and recall. *Communication Research*, 26(5), 550-569. <https://doi.org/10.1177/009365099026005002>

Annex. Guia d'entrevista completa

Seguidament se li realitzaran una sèrie de preguntes vinculades a la seva feina com a periodista a la secció política dels informatius de TV3 durant un període ampli de temps, del 2013 al 2017.

- Podria dir-nos quants anys va estar treballant a la secció política dels informatius de TV3 entre finals de 2013 i finals de 2017 (menys d'1 any, d'1 a 3 anys o més de 3 anys)? Considera que es va produir una "sobrerepresentació" del conflicte català?
- Per tant, va participar en la cobertura periodística del 9 de novembre de 2014 i l'1 d'octubre de 2017?
- Com recorda aquests esdeveniments periodísticament parlant (volum de feina, temps assignats d'entrega, ambient a la redacció, etc.)? En cas d'haver participat en ambdós referèndums, els recorda de manera similar?

En aquesta recerca s'ha analitzat quantitativament part del contingut emès en els *Telenotícies* de TV3 que tenia a veure amb el procés sobiranista de Catalunya, és a dir, s'han recollit aspectes com les fonts periodístiques emprades, els actors que hi apareixen de manera recurrent, els minuts dedicats a parlar del Procés, etc. És per això que algunes de les següents preguntes fan referència a aquests ítems.

- Tenint en compte els resultats de l'anàlisi de contingut, les xifres mostren que els minuts dedicats a parlar del procés sobiranista van augmentar notablement del 9N a l'10. A què es deu aquest augment d'atenció mediàtica per part de TV3?
- Pel que fa a les fonts periodístiques que utilitzava per obtenir informació, quines eren les més recurrents, qui les hi proporcionava i quina facilitat d'accés hi tenia?
- En algun moment del període entre 2013 i 2017 va tenir alguna dificultat per accedir-hi?
- En relació amb els actors que apareixen a les cròniques dels informatius, com decidia donar protagonisme a un o altre i en quin ordre els feia aparèixer? El seu cap li donava indicacions en aquest sentit? [versió per als redactors] / Quines indicacions donava als redactors en aquest sentit? [versió per als caps de secció i editors]
- Quants minuts havien d'ocupar les seves peces? Aquestes indicacions es van mantenir al llarg del temps o variaven? Això va condicionar el relat que vostè havia de fer? [versió per als redactors] / Quants minuts cedia als redactors a l'hora d'ocupar les seves peces? Això va condicionar el relat que vostè havia de fer? Creu que això podia condicionar el relat que feien els redactors? [versió per als caps de secció i editors]
- Totes les peces que va elaborar eren supervisades per l'editor? [versió per als redactors] / Com a editor o cap de secció, revisava les peces que elaboraven els redactors? [versió per als caps de secció i editors]
- Hi ha factors interns, és a dir, aquells dins la redacció,

que poden incidir en l'elaboració del contingut periodístic, ja sigui per les converses amb els companys de redacció, les limitacions de temps i format que parlàvem, etc.? Com l'influencien a vostè?

- Quins altres factors externs poden condicionar el treball del periodista i com es trasllada això en el seu cas a l'hora de donar un enfocament o altre a les seves peces?
- El fet que TV3 sigui un mitjà públic que depèn en bona part del finançament de la Generalitat pot ser un factor d'influència per vostè?
- Existeixen pressions per part dels partits polítics, representants d'institucions o altres que pretenen influir en el seu treball? En cas afirmatiu, s'hi ha trobat personalment? Considera que aquestes pressions han augmentat durant el període del procés sobiranista?

En aquest recerca també s'ha analitzat el discurs periodístic tenint en compte un estudi que considera que existeixen uns enquadraments genèrics quan es parla de conflictes socials i polítics. Quines creu que són les principals dificultats o els principals reptes a l'hora de narrar mediàticament un conflicte d'aquestes característiques?

- Pensa que en el relat es tendeix a definir els dos (o tres) bàndols del conflicte català, assenyalant a uns guanyadors i perdedors?
- Considera que és possible ser plural i imparcial en la narració d'un conflicte com el del procés sobiranista?